

امامزادگان عون و زید(ع) تبریز

آستان متبرکه امامزادگان عین علی و زین علی (علیهما السلام) در بخش مرکزی شهرستان تبریز بر بالای بلندترین قله کوه سرخاب واقع در شمال شهر تبریز که مرتفع و مشرف به همه شهر تبریز است قرار گرفته است. مربوط است بنای ساختمان بقعه شامل سه باب اتاق و یک مقبره مسجد گونه، یک ایوان، دو مناره توپُر و پنج ستون سنگی است. در بنای بقعه سنگ سرخ کوه سرخاب و اندکی آجر بکار رفته است. ستون های ایوان از سنگ سفت کبود است. سبک بنا شیوه ایلخانی دارد، بقعه در قرن نهم و دهم هجری قمری و هنگام حیات درویش حسین کربلائی بسیار آباد بوده است. در زمان تسلط قشون عثمانی به ویرانی گرائیده و در زمان شاه عباس صفوی تجدید بنا یافته است. ملا حشری تبریزی در کتاب «روضه الطهار» این تعمیر را چنین توصیف کرده است: «... در این اوان که شهنشاه ممالک ستان جهانان ایران و توران به توفیق الملك المنان فتح آذربایجان نمود، زیارت آن شاهزادگان فرمود، دید که مزار این دو بزرگوار در زمان مخالفین منهدم گشته به ساختن عمارت عالی در آن مکان فیض نشان فرمان داد و در اندک زمان عمارتی را که با کیوان برابری و همسری می نمود به اتمام رسانید. خلف خاندان آل عبا شاه عباس، شاه والا جاه

بهر عون علی و زید علی آن دو نسل علی ولی الله

کرد عالی عمارتی انشاء که ز ماهی کشید سر تا ماه

یافت از پر براق خان اتمام هم ز اقبال شاه و لطف اله

دید حشری چو آن عمارت گفت بهر تاریخ او «عمارت شاه»

تجدید بنا و عمارتی که به فرمان شاه عباس و به وسیله پیر براق خان در بقعه عون علی به عمل آمده بود در نتیجه زلزله زمان شاه حسین و زلزله سال 1193 هـ.ق شکست برداشته و قسمتی از آن فرو ریخته و بنا به نوشته محمد رضا طباطبائی مولف تاریخ «اولاد اطهار» در اواخر قرن سیزدهم هجری قمری دوباره بوسیله امین لشکر قهرمان میرزا مرمت یافته و حتی راه همواری بر آن بقعه احداث گردیده است. قریب هشتاد سال پیش نیز یک تعمیر اساسی از طرف امیر لشکر اسماعیل خان والی آذربایجان و فرمانده قشون شمال غرب در آن بنا بعمل آمده که در سنگ نبشته منصوب به دیوار ایوان بقعه بدان اشاره است. آخرین تعمیر و مرمت بقعه مذکور در سال 1380 از طرف سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان انجام شده است. اما بنای کنونی بقعه در فضایی بسیار مناسب و در عرصه ای به مساحت 968 متر قرار دارد. ابعاد بقعه 35×23/50 متر بوده و متشکل از گنبدخانه، مسجد، ایوان شمالی، ایوان جنوبی و اتاق های دور تا دور بقعه است. بنا با استفاده از ملاط سنگ سرخ و آجر ساخته شده است و لایه ی بین سنگ ها بندکشی شده است. نمای جنوبی بقعه، نمای اصلی بوده و مشرف به شهر است. دو میل (مناره ی توپُر) بر لبه ی دیوارهای غربی و شرقی قرار دارند و بین این دو دیوار، ایوان جنوبی با شش ستون سنگی قرار گرفته است. ستون ها به صورت منشوری و دارای سر ستون های سنگی خوش تراش و مقرنس کاری است و پا ستون ها به شکل مکعب مربع هستند. سقف در نمای بیرونی هم بیرون زدگی دارد و به شکل قوس نیم دایره ای بر روی ستون های مذکور سوار شده و رواق کوچکی را به وجود آورده است.

بر روی دیوار شرقی سنگ حجاری شده ای دیده می شود که عبارت «بسم الله الرحمن الرحیم 1287» بر روی آن حک شده و سنگ دیگری که جمله ی «یا علی مدد 1287» بر روی آن قابل مشاهده است.

تابلوی آبی رنگی بر بالای قوس وسطی نصب شده که عبارت در آستان مقدس امامزادگان عون علی و زید علی (علیهما السلام) بر روی آن نوشته شده است. کف بقعه یک پله بالاتر از سطح رواق و ورودی آهنی بقعه از نمای جنوبی تعبیه شده و به روی کفشکن باز می شود. سردر ورودی به صورت طاق گچی و مقرنس کاری است. دو قبر در قسمت جنوبی قرار دارد؛ قبر شرقی مربوط به عون بن علی و قبر غربی مربوط به زیدبن علی است. هر کدام از قبرها در ابعاد 4×1/80 متر بوده و ارتفاع آن ها 1/30 متر است. بدنه ی قبرها با سنگ های مرمری نماکاری شده و ورودی هر کدام ضریح آلومینیومی قرار دارد. کف بقعه با فرش و پتو مفروش شده است.

دور تا دور بقعه نه اتاق قرار دارد که هر کدام ورودی مستقل از محوطه و کارآیی جداگانه ای دارند. ایوان شمالی به صورت

رواق با پنج دهانه به صورت طاق اجرا شده است.

هم اکنون بقعه امامزادگان عون بن علی و زیدبن علی از اماکن متبرکه تبریز بوده و محوطه ی آن در سالهای اخیر تبدیل به تفرجگاه شده و دسترسی با آن از طریق مسیر آسفالتی به سهولت امکان پذیر است. در 50 متری بقعه بنای یادبود شهدای گمنام هشت سال دفاع مقدس ساخته شده است.

هم اکنون بقعه مذکور دارای امکانات رفاهی و بهداشتی بوده و در طی سال های گذشته تولید حفت و نگهداری آنجا را برعهده ی مرحوم سیدمحمد لقایی (فرزند کربلایی میرآقا) و پسرانش بوده است.

منبع : سایت امامزادگان